

TESSEDIK ÖREGGAZDÁSZ EGYESÜLET

Az Agrártörténeti füzetek kivonata 15 – 50

KIADÓI ISMERTETŐ

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉVEI ALATT MEGJELENT KÖTETEKRŐL

/Kézirat/

Összeállította: Dr. Szitó János

Szarvas, 2018

Tisztelt Olvasó!

Ez az összeállítás nem képezi részét az Agrártörténeti füzetek sorozatnak, mindössze figyelemfelkeltő tartalmi kivonata a 15-50 számokban feldolgozott témáknak!

A Tessedik Öreggazdász Egyesület kezdeményezésére közreadott gyűjtemény célja az, hogy áttekintést adjon a szarvasi agrároktató iskolával közös kiadású Agrártörténeti füzetek számairól. A teljes sorozat hozzáférhető az OSZK, a szarvasi városi könyvtár és a SZIE Tessedik könyvtár állományában.

TARTALOM

15. Emlékezés Lászlóffy Istvánra 1910–1968 (Molitorisz Pál).....	5
16. Szarvasi gazdászként indultam (Molnár Imre).....	5
17. Aratás nyáron és télen – Az ember és a ló (Ornyik Sándor).....	6
18. Történelmi séta a szarvasi kertekben (Molitorisz Pál).....	6
19. Emlékeim a múltból, Komár János visszaemlékezése (Lejegyezte: Pilishegyi József).....	7
20. A hajóskuktaságtól a tanszékvezetésig. Élet-képek. Dr. Vincze Ferenc visszaemlékezése (Szerk.: Molitorisz Pál).....	7
21. Szakmai életem. Munkahelyeim, munkaköreim (Tóth László).....	8
22. Dr. Domán Imre és Szarvas (Szerk.: Dr. Molitorisz Pál és dr. Szitó János).....	8
23. Ötven év a mezőgazdaságban, Komár Pál visszaemlékezése (Lejegyezte: Pilishegyi József).....	9
24. Virradattól alkonyatig, Gulyás Mihály emlékezései (Szerk.: Molitorisz Pál).....	9
25. Életem, munkásságom (Szitó Balázs).....	10
26. Válogatott Tudományos Diákköri munkák 2010-ben.....	11
27. A szarvasi tanyavilág (Molitorisz Pál).....	12
28. Földügyek Szarvas városban és környékén (Gyulavári András).....	12
29. Albel Andor gazdasági tanár életútja (Albel Andor).....	13
30. Álom és valóság, egy szaktanácsadó az egyenlítő közelében (Bukovinszky László).....	13
31. Emlékezés Kachelmann Kurt gazdasági tanárra 1897-1947 (Molitorisz Pál).....	14
32. Szarvasi gazdasági tanárportrék: Dr. Palov József és Molnár Zoltán (Molitorisz Pál).....	14
33. Válogatott tudományos diákköri munkák 2011-ben.....	15
34. A szikések javításáról Tessedik születésének 270. évfordulóján.....	16
35. Egy élet Bikazugban / Sztancsik Gyuri bácsi (Szerk.: Molitorisz Pál).....	17
36. A tudást meg kell szerezni és tovább kell adni (Marjai Gyula).....	17
37. Válogatott tudományos diákköri munkák 2012-ben.....	18
38. Szeniczey Vilma Tessedik Sámuelről (Szerk.: Molitorisz Pál).....	19
39. A rizstermesztés kezdetei Szarvason: Litauszky István Pályája (Szerk.: Molitorisz Pál).....	19
40. A szőlőnemesítő dr. Csizmazia Darab József élete és munkássága (Molitorisz Pál).....	20
41. Válogatott tudományos diákköri munkák 2013-ban.....	21
42. A tanyák múltja, jelene és jövője a szarvasi járásban. (Szerk.: Gyulavári András).....	21
43. Emlékezés Csabai Kálmán gazdasági tanárra 1878 – 1945 (Molitorisz Pál).....	22
44. Válogatott tudományos diákköri munkák 2014-ben.....	22
45. Hartyányi László kutató mérnök és tanár 1911 – 1978. (Dr. Buzás Istvánné Hartyányi Marietta).....	23
46. vitéz szentistvánbaksai Sebő Ernő emlékére 1914 – 2000 (Szerk.: Szitó János).....	24
47. Dr. Kovács Gábor 1925 – 2007 (Dr. Reszkető Péter).....	24
48. Válogatott tudományos diákköri munkák 2015-ben.....	25
49. Földtulajdon és földhasználat a 21. sz. elején Szarvason és környékén (Gyulavári András).....	25
50. A gyepnemesítő Dr. Grúber Ferenc életútja (1905 – 1971) /Írta és szerk.: Molitorisz Pál/.....	26

15. Emlékezés Lászlóffy Istvánra 1910–1968 (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Emlékezés Lászlóffy Istvánra, 1910-1968 / Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: Tessedik S. Főisk. Mezőgazd., Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2008.
Terj./Fiz. jell.:	29 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

AGRÁRTÖRTÉNETI FÜZETEK
15.
EMLÉKEZÉS LÁSZLÓFFY ISTVÁNRA (1910-1968)
MOLITORISZ PÁL
Szarvas 2008

Ez a szám az FVM támogatásával készült a 8286/2008 sz. pályázat keretében

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Takácsné dr. Hájos Mária, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Lászlóffy István életének meghatározó mérföldköve volt a képesített gazda oklevél megszerzése a szarvasi Magyar Királyi Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetben. A diákevek alatt megnyilvánult közösségi magatartása munkás éveiben is megmaradt, ezért környezetében tisztelet övezte. Ennek vált áldozatává az 1956-os forradalomban való részvételének politikai megítélése miatt.

Nem fizikailag semmisítette meg a Forradalmat követő politikai rendszer. Nem lett vértanú, de börtönbe zárták, tönkrement családja, egzisztenciája, egészsége. Szabadulása után régi barátai igyekeztek haláláig segítségére lenni.

A szarvasi polgárok '56-os emlékmű tábláján vésett felhívás – „**EMLÉKEZZÜNK**” – örte is szól, nekünk szól, és az utódoknak, akik e füzetet olvashatják

„A Békés Megyei Bíróság az 1989. december 15-én kelt

határozatával rehabilitálta, a vádak alól felmentette, ítéletét semmissé nyilvánította 1992-ben, 1999 körül, majd 2006-ban forradalmi tevékenységéért posztumusz állami kitüntetésben részesült.”

16. Szarvasi gazdaszként indultam (Molnár Imre)

Cím és szerzőségi közlés:	Szarvasi gazdaszként indultam: életút / Molnár Imre.
Megjelenés:	Szarvas: TSF MVKFK: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2008.
Terj./Fiz. jell.:	44 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Ez a szám az FVM támogatásával készült a 8286/2008 sz. pályázat keretében

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Köhler Mihály

Felelős kiadó: Takácsné dr. Hájos Mária, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Molnár Imre szarvasi gazdaszként indult az életbe. Vallomását a tőle idézett alábbi sorokkal ajánljuk jó szívvel.

„Sokat tanultam a Szarvasi Mezőgazdasági Középiszkola tanáraitól. Különlegesnek számított a szakmai magas színvonal, a felnőttes bánásmód velünk szemben. A szakmai tudás igénye végig vezette pályafutásomat.

Nem utolsó sorban, főnökeim, közeli munkatársaim segítsége vezetett a jó eredményekhez. Nemcsak én találtam ki egyedül a sikerhez vezető utat, legfeljebb szerveztem azok megvalósítását.

Adódtak nehézségek is számtalanszor, ezeket mindenkor sikerült leküzdenem.”

17. Aratás nyáron és télen – Az ember és a ló (Ornyik Sándor)

Cím és szerzőségi közlés:	Aratás nyáron és télen: az ember és a ló: egy Szarvason végzett gazdász élete / Ornyik Sándor.
Megjelenés:	Szarvas: TSF MVKFK: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2008.
Terj./Fiz. jell.:	52 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Ez a szám az FVM támogatásával készült a 8286/2008 sz. pályázat keretében

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Köhler Mihály

Felelős kiadó: Takácsné dr. Hájos Mária, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Ornyik Sándor sorsának meghatározó lépéséről a következőket írja:

»Gyermekkorom akkor ért véget, amikor apám 1945 év őszén lőcsös kocsi fogta kancáit, és Szarvas felé vette az útirányt.

A Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetbe azt a fiút vették fel, aki „jeles vagy jó” bizonyítvánnyal végezte a polgári iskola, vagy gimnázium 4. osztályát. Nem kis próbatétel volt részéről 15 évesen elszakadni a családi élet kötelekéből.«

Ezután még számos próbatétel következett az életében, amiket tisztességgel kiállt.

A lovakkal kapcsolatos írásai szenvedélyes lószertetet tükröznek. Nevéhez kötődik a „libasoros hármass” fogatolási mód létrehozása. A lovak helyük szerinti elnevezése a fogatban: a két segéd rúd között a rudas, a középső a követő és az élen haladó az ostorhegyes ló.

Nemzetközi fogatbíróként számos rangos rendezvényen képviselte a magyar lovas sportot.

18. Történelmi séta a szarvasi kertekben (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Történelmi séta a szarvasi kertekben / Molitorisz Pál.
Megjelenés:	[Szarvas]: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar, Tessedik Öreggazdász Egyes. [2009].
Terj./Fiz. jell.:	89 p., IV t.fol: ill., részben színes, részben térk.; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Takácsné dr. Hájos Mária, főiskolai tanár

Felelős kiadó: Takácsné dr. Hájos Mária, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A kötet színes nyomtatását támogatta: Babák Mihály, Szarvas város polgármestere és a szarvasi WORKTRANS Kft. ügyvezető igazgatója, Szebegyinszki János

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Szarvas térsége felszínének formálásában az ősi erők közül a vizek járása játszott legnagyobb szerepet. A Kárpátok felől érkező felszíni vizek sebes folyása itt, a medence alján megtorpant. A kis szintkülönbségek következtében elágazó ereken, igen változatosan kanyarogva alakultak ki időszakos és állandó vízfolyások.

Ebben a természeti környezetben találta meg helyét az ember. Letelepedett, elsősorban az árvízmentes magaslatokon. Berendezkedett, állatokat tenyésztett, földet művelt. Az itt élőket gyakran sújtotta vész, vízkár, esetleg háború. A népesség ilyenkor megritkult, olykor teljesen kipusztult. Ezután betelepülés, vagy betelepítés útján ismét lakott lett a környék. Az újonnan jöttek hozták magukkal saját termelési kultúrájukat is, amit az itteni körülményekhez igazítottak.

A XIX. században végzett folyószabályozások és a jobbágyfelszabadítás kedvezően hatottak a mezőgazdaság fejlődésére. Kisebbségre lett a termelés kockázata. A szántóföldi művelési ág mellett, bár kisebb területeken, de megjelentek a több éves (évtizedes) fennmaradásra szánt ültetvények, a haszonkertek (gyümölcsösök, szőlők), majd pedig a díszkertek is. Ezt a fejlődési folyamatot mutatja be hozzáértően dr. Molitorisz Pál ebben a kötetben, akit már a sorozat több kötetének szerzőjeként ismerhetünk.

Az írás adatokban nagyon gazdag. A tárgyalt területek földrajzi fekvése a mellékletben elhelyezett különböző korokban készült térképrészleteken azonosítható. A szöveg könnyebb megértését bővítő jegyzetanyag segíti. A képek mennyisége kissé túlzottnak tűnik a szöveg terjedelméhez viszonyítva, de közlésük nem haszontalan, mert agrártörténeti értékeket hordoznak. Néhány közülük különösen jól szemlélteti a szöveges részben foglaltakat, de mindenképpen figyelemfelkeltő az olvasók, a kert-tulajdonosok, de a különböző szintű oktatóhelyek számára is.

Vigyázzunk természeti értékeinkre, őrizzük meg sokszínűségét!

19. Emlékeim a múltból, Komár János visszaemlékezése (Lejegyezte: Pilishegyi József)

Cím és szerzőségi közlés:	Emlékeim a múltból: Komár János visszaemlékezése / Jegyezte Pilishegyi József.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2009.
Terj./Fiz. jell.:	46 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, mb. dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

Készült a Szarvasi Általános Informatikai Kft. által 2008-ban rögzített hanganyag felhasználásával

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Komár János szarvasi gazdász nem a szavak embere, hanem a tetteké. Mindig is az volt. Lassan a 85. évébe lép, de huncutkás szemében még ott csillog az energia. Keze az írásra már nehezen hajlik, de szellemileg friss, így életútját az egyik helyi stúdióban mikrofonba mondta 2008-ban. Ez a felvétel képezte alapját a kötetnek, amit dr. Pilishegyi József jegyzett le.

A paraszti józan gondolkodás, a természeti környezet iránti alázatos tisztelet a vérében van. Ezért is érhetett el elismerésre méltó sikereket a Szarvas környéki – meglehetősen mostoha természeti adottságú – földeken. Bizonyította, hogy a szarvas környéki sziken gazdálkodni nehéz ugyan, de lehet. Erről ő így beszél: *Az átlag alatti minőségű, nagyrészt szikes talajainkon átlag feletti termelést tudunk folytatni minden ágazatban.*

A kemény szakmai munka mellett jutott ideje az emberekre, a közösségre, valamint nagy szerelmére a focira is. *A foci hozott Szarvasra* – emlékezik szakmai munkájának kezdő éveire. Ebben is szép sikereket ért el akkori csapatával együtt.

Hálával és tisztelettel emlékezik alma máterére, a m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézet-re és a bikazugi Tangazdaságban töltött időkre.

20. A hajóskuktaságtól a tanszékvezetésig. Élet-képek. Dr. Vincze Ferenc visszaemlékezése (Szerk.: Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Hajóskuktaságtól a tanszékvezetésig: élet-képek: Dr. Vincze Ferenc visszaemlékezése / szerk. Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2010.
Terj./Fiz. jell.:	97 p., [1] fol.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Pilishegyi József, nyugalmazott tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, mb. dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A kéziratot digitalizálta egykori tanítványa, dr. Szitó János

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Dr. Vincze Ferenc, nyugalmazott főiskolai tanár 1993. december 26-án hunyt el Szarvason. 1950-ben nevezte ki a Földművelésügyi Minisztérium az újjászervezett szarvasi Mezőgazdasági Technikum igazgatójává. Ő volt e neves, az ország határain túl is elismert intézménynek – az 1927-es alapítástól számítva – a kilencedik és tisztségét a leghosszabb ideig ellátó igazgatója, neve egybeforr az Intézménnyel.

A termete miatt *kis Vincének* is titulált ember nagy akarattal, munkabírással és gazdag lélekkel rendelkezett. Állandó önképzése, szorgalma, becsületessége és minden körülmények között megtartott embersége következtében nem csak őt ismerte el a társadalom, hanem az Intézményt is, amelyet 1950–1963 között igazgatott.

Sokat tett azért, hogy újból országosan elismertté váljon a szarvasi mezőgazdasági szakoktatás. Ennek köszönhető, hogy a közreműködésével Mezőgazdasági Technikummá átszervezett intézmény 1955-ben ismét felvehette Tessedik Sámuel nevét. A névadó ünnepség alkalmából Nagy Dániel, az akkori Elnöki Tanács helyettes elnöke a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetését adta át az iskolának, dr. Vincze Ferenc, a technikum igazgatója a Szocialista Munkáért Érdemérmét vehette át.

Életének változatos, sokszor emberpróbáló eseményeit visszaemlékezései alapján tesszük most közzé. A méltatlanul elfeledett, terjedelmes kéziratot – a sorozatszerkesztő kezdeményezésére – dr. Molitorisz Pál rendezte sajtó alá s látta el kiegészítő magyarázatokkal, írt hozzá előszót és befejezést. A visszaemlékezést, a kép- és egyéb dokumentumanyagot leánya, Misur Györgyné Vincze Sarolta bocsátotta rendelkezésünkre.

21. Szakmai életem. Munkahelyeim, munkaköreim (Tóth László)

Cím és szerzőségi közlés:	Szakmai életem, munkahelyeim, munkaköreim / Tóth László.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2010.
Terj./Fiz. jell.:	69 p.; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Dr. Tóth László nyugalmazott agrármérnök, gyémántokleveles szarvasi gazdász szakmai pályája a szarvasi Középfokú Gazdasági Tanintézetből indult. Sorsának alakulása annak a társadalmi rétegnek – a tehetős gazda családoknak – sorsa, amelybe beleszületett.

Tanult, hogy a maga uraként ésszerűbben, eredményesebben gazdálkodjon. E helyett a háború utáni rendben sokáig megbélyegezve, földjétől megfosztva, „agrárproletárként” tette a dolgát a rábízott területeken. Nem megalkuvásból, hanem a magyar paraszt ősi alkalmazkodó képességéből eredően, örök hittel, bizakodással kerekedett felül a megpróbáltatásokon.

A nehézségek, amik reá nehezedtek, túl sok volt egy embernek, de becsülettel kiállta a próbát. Ezért is fontos, hogy küzdelmes, példászerű élete mások számára is megismerhető legyen. Írása ugyanakkor hiteles képet ad az agrártermelés módjának az utóbbi 70-80 évben lezajlott gyökeres változásairól is. Ma már a számítógép, a műhold, a Globális Helymeghatározó Rendszer (GPS), a lézer stb. mindennapi segítője a gazdálkodónak. Ő pedig még gazdásztanoncként *traktoregységgel* és *lőfogatnappal* számolva tervezett. 2010-ről visszatekintve ez már agrártörténelem.

Az egész életére jellemző derűs életfelfogása következtében sikerei háttérbe szorították a megpróbáltatásokat. Ezt lényeglátó módon, tömören fejezi ki írása befejező soraiban:

„Ebben a célratörően sűrített, rövidített, összefoglaló írásomban tudtam az igen változatos, gyakran gyötrődéseket sem nélkülöző, de végső soron sikerekben is bővelkedő munkás életemet megírni, azt közzétenni.”

22. Dr. Domán Imre és Szarvas (Szerk.: Dr. Molitorisz Pál és dr. Szitó János)

Cím és szerzőségi közlés:	Dr. Domán Imre és Szarvas / a szöveget gond., az előszót és jegyzeteket írta ... Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2010.
Terj./Fiz. jell.:	93 p.; ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Demeter László

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A Szarvas és Vidéke 1942. június 5-i számában a következő kishírt olvashatjuk:

Új állatorvos. Dr. Domán Imre állatorvos, egyetemi tanársegéd állatorvosi működését megkezdte. Lakása: II. ker. gr. Csáky Albin utca (a Vasút utca – a szerk.) 101.

„Szerény magánpraxisból éldegéltem családommal máról-holnapra, kisparaszti családok szívességeiből.” – írja Domán Imre erre az időre visszaemlékezve.

Az életvitele szerény volt, de igényes volt a szakmában, és a hivatásából fakadó állatszereteten túl az emberek, és a természeti környezet tisztelete jellemezte egész életét. Hivatását magas fokon művelte, de megvallotta, hogy sokat tanult az állattartást nemzedékek óta űző parasztemberektől, pásztoroktól, kikkel gyakran és szívesen elbeszélgetett. A parasztember is felismerte, hogy az ősi gazdálkodás kultúráját őrző tanyavilág élettere egyre inkább beszűkül a nagyüzemi mezőgazdaság térhódításával. Csak a fényképezőgépe és a jegyzetfüzete állt rendelkezésére, de e szerény technikai eszközökkel is a látélet pontosságával rögzítette azt a régi szarvasi paraszti-tanyai világot, mely a szemünk láttára tűnt el visszavonhatatlanul.

A néprajzi, szociográfiai és agrártörténeti gyűjteményével, a Domán-gyűjteménnyel – mely ma a szarvasi múzeum állandó kiállításának önálló része – megmentette e pusztuló világ tárgyi emlékeit. Több mint 40 éves munkássága során felismerte az alapvető összefüggéseket, megállapításai mélyre hatóak, ma is időszerűek.

23. Ötven év a mezőgazdaságban, Komár Pál visszaemlékezése (Lejegy.: Pilishegyi József)

Cím és szerzőségi közlés:	50 év a mezőgazdaságban: Komár Pál visszaemlékezése / lejegyezte ... Pilishegyi József.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2010.
Terj./Fiz. jell.:	42 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Készült a Szarvasi Informatikai kft.-ben, 2009-ben rögzített hanganyag felhasználásával.

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Komár Pál, aranyokleveles szarvasi gazdász a II. világháború utáni rendszerben tanult. Mire technikai oklevelet szerzett (1959), az ország politikai és a gazdasági helyzete stabilizálódott. Kialakultak a szocialista típusú mezőgazdasági nagyüzemek, ahol nagy szükség volt a szakképzett, irányító szakemberekre. A kezdő szakemberek számára munkahelyben nem volt hiány, és aki tisztességgel helyt állt, annak nyitva állt a továbbtanulás lehetősége is. A családi nevelés, és az akkor fénykorát élő Tessedik Sámuel Mezőgazdasági Technikum oktató-nevelő munkájának hatására a gyakorlat próbáját kiálló szakemberré vált. Szakmai továbbképzése és vezetői rátermettsége révén az általa irányított egységeket sikerre vitte, amit a kapott elismerések is bizonyítanak. Most az aktív nyugdíjasok életét éli.

Gazdag életúttal a háta mögött ma sem közömbös számára a magyar agrártermelés rendszere. Elégedetlen – nem úgy működik, ahogy kellene. Nézőpontjából néhányat kiemelve ajánljuk a kötetet olvasóink kezébe.

„Sajnos azt tapasztalom, hogy a magyar mezőgazdasági termékeknek nincs meg az a rangjuk, ami korábban volt. ... A saját termékeinket a jelenleginél jobban kellene védeni. ... A vásárlóknak azt üzenem, hogy olyan árut vegyenek a boltokban, amire rá van írva, hogy MAGYAR!”

24. Virradattól alkonyatig, Gulyás Mihály emlékezései (Szerk.: Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Virradattól alkonyatig: Gulyás Mihály emlékezései / szerk. ... Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2010.
Terj./Fiz. jell.:	168 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Demeter László

Készült Gulyás Mihály kéziratának felhasználásával, kiegészítve a családtól kapott képekkel, adatokkal.

A kéziratot és a képeket digitalizálta: Dr. Szitó János

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Gulyás Mihály Köröstarcsán született 1921. szeptember 28-án, elsőszülöttként, gazdálkodó családban. A tehetséges gyerek kibontakozását a nagy családi közösség mindig segítette, támogatta. Ének-zenei érzékével hamar kitűnt társai közül. 1932-ben a szeghalmi Péter András Református Reálgimnázium növendéke lett. Sok minden érdekelt, de a kötelező iskolai szabályokat rendre igyekezett megkerülni. 1938/39 tanév végén elköszönt az intézménytől.

Az új tanévet a szarvasi m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetben folytatta, ahová azzal a kikötéssel vették fel, hogy négy tárgyból karácsonyra különbözeti vizsgát kellett tennie. Itt szerzett képesített gazda oklevelet.

1942. október 4-én vonult be Rétságra, a páncélos zászlóaljhoz. A szokásos kiképzés után tiszti kiképzéseken is vett részt. Többször megfenyítették. Mialatt aktuális, 30 napos elzárását töltötte, csapatát a frontra vezényelték, őt a zárkában felejtették. Ezután osztozott a visszavonuló katonák sorsában: Pozsony környékére, majd Linzbe jutottak el. Itt érte a békekötés, de nem engedték haza, hanem gyűjtőtáborba, majd onnan a voronyezsi fogolytáborba került. A tábori élet embertelen körülményeit szerencsésen túlélte. 1946 augusztusának végén tbc-ben szenvedve, de élve hazakerült.

1948. augusztus 21-én, Szarvason házasságot kötött Rohoska Gizellával. Szülei kuláklisra kerültek, így megbélyegzett lett az új politikai rendszerben. Mellékesen kántorként dolgozva segítette családját. Amikor Vész-

tőn az állami gazdaságban dolgozott szakemberként, politikai köntösbe bújtatva, hamis vádakkal bíróság elé állították, munkahelyéről elbocsátották. Később felmentették ugyan, de nem kívánt többé gazdaságvezetői állást vállalni.

1957 júliusában Szarvasra költözött családjával. Sokféle munkát vállalt, de származása miatt nehézségekkel kellett megküzdenie, végül a festő-mázoló szakmában szerzett képesítést. A Szarvasi Állami Gazdaság építő-részlegénél üldöztetése megszűnt, munkája alapján megbecsülték. Majd bérelszámoló lett, ahol 21 évig dolgozott, de a festést-mázolást-címfestést továbbra is fizetés-kiegészítésként folytatta. 1981. szeptember végén, betöltve a 60. életévet ment nyugdíjba.

Sorsát a következő összegző gondolatokkal értékelte: „Sok ostobaságot követtem el, de igaz lélekkel mondhatom, hogy lelkiismeretem ellen – ami miatt később szégyenkezni kellett volna – nem vétettem. Így neveltek szüleim, ezt kapták gyermekeim is. Minden, ami nekem jutott, azért keményen megdolgoztam. Nincs földem, sem házam, sem pénzem. Egy szóval: semmim sincs. Ezek hiányában mégis gazdag vagyok, mert aki engem szeret, magamért szeret.”

25. Életem, munkásságom (Szitó Balázs)

Cím és szerzőségi közlés:	Életem, munkásságom / Sitó Balázs.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	86 p.: ill.; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Sitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A kötetben dr. Sitó Balázs, vasokleveles szarvasi gazdász küzdelmes életútjával ismerkedhet meg a Tisztelt olvasó. Az írás tanulságos olvasmány egy ember sorsának alakulásáról, és egyben kép rajzolódik ki a magyar agrártörténet sajátos korszakáról is, amely a második világháborút követő rendszerváltással (1947) jött létre, és egy újabb rendszerváltásig tartott (1990).

Cselédlakásban élő, négy gyerekes szülők tehetséges gyermekeként végezte iskolai tanulmányait, majd egy tehető támogató jóvoltából a szarvasi m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetnek volt növendéke 1939-1943 között. Az egyetemre bejutáshoz egy évig tartó felelős munkával kereste meg, és rakta össze a szükséges pénzforrást. 1944 szeptemberében Budapesten, a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági Karára iratkozott be, de ennek működését a hatalomra jutott Szálasi-kormány rövid időn belül megszüntette.

A háborús körülmények miatt egy ideig ismerősei révén a fővárosban, majd vidéken alkalmi munkák vállalásával elkerülte a hadi szolgálatot. A Csordakút-pusztai uradalomban azonban, mint általában a levettekötöles fiatalokat, bevonulni készítették, és hadi kiképzés nélkül elindították sokadmagával nyugati irányba. Meglehetősen céltalan bolyongás után 1945. április 26-án valamennyien amerikai fogságba estek, így Berettyóújfaluba 1946. február 1-én hajnalban érkezett haza.

A háború után az új magyar kormány – 1948 tavaszán – az oktatást és annak intézményeit átszervezte. Budapesten létrehozta az Agráregyetemet, amit 1950-ben Gödöllőre helyeztek át. Itt szerzett agrárközgazdász diplomát 1953-ban. Friss diplomásként az OTH (Országos Tervhivatal) Mezőgazdasági Főosztályán kapott munkát 1954. január 2. kezdő dátummal. A több mint harminc éves tervhivatali munkaviszony alatt a hivatalon belül különböző osztályokon, különböző beosztásokban, különböző tervgazdasági feladatokat hajtott végre itthon és néhány fejlődő országban. Ezeket az éveket így értékeli:

„... mindvégig éreztem a hivatali vezetés támogatását, fejlődésem jóindulatú elősegítését. Törekvésemet munkám színvonalának emelésére, szakmai tudásom gyarapodását elismerték mind anyagi, mind erkölcsi vonatkozásban.”

26. Válogatott Tudományos Diákköri munkák 2010-ben

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2010-ben.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	80 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Kinyik Bálint: *Makó környéki szikes tavak vizsgálata térinformatikai és távérzékelési módszerekkel.* Konzulens: Dr. Jakab Gusztáv, főiskolai docens

Bálint László: *A nagyszénási fürdő fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata.* Konzulens: Glózik Klára, ügyvivő-szakértő

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A SZERZŐK BEMUTAKOZÁSA

Kinyik Bálint: 1988. október. 4-én születtem Szarvason. Az általános iskola után jelentkeztem a Vajda Péter Gimnáziumba, ahol biológia szakon tanultam. Az érettségi utáni évben megszereztem az angol és német nyelv-vizsgákat is. Felvételt nyertem a SZIE Víz és Környezetgazdálkodási Kar – Környezetgazdálkodási agrármérnök szakára, ahol természetvédelem és településüzemeltetés szakirányú mérnöki diplomát szereztem. Ezzel párhuzamosan a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Had és Biztonságtechnikai mérnök szakát is végeztem. Egyetemem alatt sokat sportoltam, de dolgoztam is keményen. 2005-ben Szarvas város legjobb férfi sportolója elismerését vehettem át, melyet a társastánc eredményim is segítettek, de érdekel a fotózás is, különösen a természetfotózás. Bekapcsolódtam a Tudományos Diákköri munkába. Dr. Jakab Gusztáv, konzulensem irányításával elkészítettem a „Makó környéki szikes tavak vizsgálata térinformatikai és távérzékelési módszerekkel” c. dolgozatot, amely I. helyezést ért el a 2010. nov. 18-án megrendezett TDK Konferencián. Ezzel lehetőséget kaptam az Országos TDK Konferencián való részvételre. A TDK dolgozatom egyben a szakdolgozatom és diplomamunkám is volt. Jelenleg is tanulok. Tanulmányaimat a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar – Vadgazdálkodási technológus felsőfokú szakképzésén folytatom. A közeljövőben kifejezetten a természetvédelem, környezetvédelem és vadgazdálkodás területivel szeretnék foglalkozni. Terveim között szerepelnek további tudományos vizsgálatok, melyek remélhetőleg segítségemre lesznek karrierem építésében.

Bálint László: 1987. 04. 25-én születtem Orosházán. Jelenleg Nagyszénáson lakom. Tanulmányaimat az érettségi bizonyítvány (2006) és egy technikus bizonyítvány (2007) megszerzésével kezdtem. Ezt követően

2007-ben megkezdtem felsőfokú tanulmányaimat a SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Karán Szarvason, Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök szakos hallgatóként. Közben megszereztem egy (ECDL) egységes európai számítógép-használói bizonyítványt is. A helyi Tudományos Diákköri Konferencián szekciómban első helyezést értem el az itt bemutatott dolgozatommal. Német nyelvismerettel rendelkezem. 2010-ben végeztem az egyetemen. Jövőbeni terveim között szerepel, hogy tovább folytassam a tanulmányaimat a mesterképzésen. Bízom abban, hogy vidékfejlesztési ismereteimmel, segíteni tudok majd Békés megyének, ezen belül legfőképpen Nagyszénásnak abban, hogy a lehetőségeket kihasználva minél nagyobb fejlődésen menjen keresztül.

27. A szarvasi tanyavilág (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	A szarvasi tanyavilág / Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kara: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	40 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet, főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János, ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Pilishegyi József, nyugalmazott tanár

Füzetünk a *Szarvasi Krónika* 8/1994. számában megjelent írások átdolgozott kiadása

Felelős kiadó: Dr. Puskás János, dékán és dr. Köhler Mihály, elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szarvasi tanyavilág századokkal ezelőtt, a föld tulajdonviszonyaihoz és a földhasználathoz igazodva jött létre, és a mindenkori politikai és gazdasági rendszer szabta korlátok között fejlődött, majd a háború után jelentősen visszafejlődött, és csak nyüggé vált mind a tulajdonosa, mind a környezete számára. A füzetben ebbe a folyamatba nyerhet betekintést az olvasó.

Napjainkban, alapvetően a földbirtok újra magánosításával lehetőség teremtődött a még meglévő tanyák fennmaradásához. Kormányprogram fogalmazódott meg az országosan több mint 300 000 polgárt érintő tanya-rendszer támogatására. A Vidékfejlesztési Minisztérium ide vonatkozó fontosabb célkitűzései a következők: *az egészséges ivóvízzel való ellátás, a tanyás térségek rossz állapotú föld és dűlőútjainak karbantartása, a tanyás térségek közbiztonságának erősítése és e területek energiaellátásának javítása, alternatív energiaforrások felhasználása. Támogatnák a tanya- és falugondnoki szolgálatot, de jutna a forrásokból a helyi piacok fejlesztésére, térségi nagybani piac és az önkormányzatokkal közös tanyasi élelmiszerbolt-hálózat kialakítására is. Úgy legyen!*

Az írás végén jogosnak fogalmazódik meg a kérdés:

„Lehetséges, hogy a mezőgazdaságban lezajlott nagyarányú változás a tanyák újabb reneszánszát eredményezi?”

28. Földügyek Szarvas városban és környékén (Gyulavári András)

Cím és szerzőségi közlés:	Földügyek Szarvas városában és környékén / Gyulavári András; [az interjúkat kész. Ronyec Zoltán ...].
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kara: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	101 p.: ill., részben színes, részben térk.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet főiskolai tanársegéd, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Molitorisz Pál, nyugalmazott városi vezető ügyész, helytörténész

Az interjúkat készítette: Ronyec Zoltán a Szarvasi Földhivatal mezőgazdász

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Most egy szakmai töltetű, de valamilyen szinten csaknem minden állampolgárt érintő írást tart kezében a Tisztelt olvasó Gyulavári András jóvoltából, aki évtizedeken át volt a Szarvasi intézmény vezetője.

Megtudjuk, hogy mi a földügyi szakigazgatás alapvető feladata, a szervezet jelenlegi formája milyen történelmi változásokon ment át az 1786-ban II. József rendeltével létrehozott Állami Földmérési és Földnyilvántartási szervezet működésbe lépésétől számítva.

Megtudhatjuk továbbá, hogy az 1989-es rendszerváltást követő földprivatizáció kapcsán a szervezetre háruló feladatok végrehajtása, a földügyi adatok kezelése, a szolgáltatások korszerű megoldása nem valósítható meg információs rendszerek alkalmazása nélkül. Ennek érdekében a földügyben is – épp úgy, mint az egész társadalomban – kiemelkedő szerepet kap az informatikai fejlesztés.

A füzet az országos szervezeti és szerkezeti átalakulás folyamatán kívül betekintést ad a földügyek Szarvas és környéke helyi sajátosságaiba is. Megtudhatjuk azt is, hogy kik dolgoztak itt, és kik dolgoznak napjainkban is ebben a hivatalban. Néhány életút ismertetése emberi sorsokat hoz az olvasó közelébe, és amint az előszóban olvashatjuk: „A könyv főhajtás és emlékezés a földügyi szakma előtt.”

29. Albel Andor gazdasági tanár életútja (Albel Andor)

Cím és szerzőségi közlés:	Albel Andor gazdasági tanár életútja / Albel Andor.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	72 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet tanszéki mérnök, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Molitorisz Pál nyugalmazott városi vezető ügyész

Készült André Albel Európai szivárvány c. könyvének felhasználásával

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szarvasi agrároktatás egyik jeles szakemberének, Albel Andornak (1914-1997) az életútjáról szól ez a könyv, akinek ősei nyugatról bevándorolva találtak új hazára Szent István országában. Ő már Tarpán született. Gazdatiszt apja jóvoltából anyagi helyzetük megengedte, hogy tanuljon. Magyaróváron szerzett agrárdiplomát, majd Kassán mezőgazdasági tanári oklevelet. A háborús szelek szeszélye hatására az egy ideig visszacsatolt Erdélybe, Csíkszeredába rendelték oktatni, és itt alapított családot.

A már nagyon vesztes II. világháború az ő fegyveres szolgálatára is igényt tartott – behívták, de gyakorlatilag hamarosan, bajtársaival együtt fogságba esett. E gyötrelmekről is olvashatók napló részletek. Visszatérve a polgári életbe egyre népesedő családjával igen gyakran volt kénytelen áthelyezéssel munkahelyet, ezáltal lakóhelyet is változtatni, míg 1950-ben megérkeztek Szarvasra. Egész életében oktatott, nevelt, épített és újjáépített.

Hogyan élte meg mind ezt ő maga, a szakember és a 9 gyermeknek életet adó felesége? Hogyan látják családjuk korai szakaszát a ma már életük delén túli gyerekeik? Megtudhatják mind ezt a legidősebb fiú, dr. Albel Andor szerző által írt kötetből.

30. Álom és valóság, egy szaktanácsadó az egyenlítő közelében (Bukovinszky László)

Cím és szerzőségi közlés:	Álom és valóság, egy szaktanácsadó az Egyenlítő közelében / Bukovinszky László.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	40 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet tanszéki mérnök, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Bukovinszky dr. Gajzer Gyöngyvér, nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A kötetben dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár a rá jellemző szükséges és elégséges információk megadásával megosztja olvasóival életútjának fontosabb történéseit, csomópontjait.

Részletesebben mutatja be azokat az éveket, amelyekben magyar színeként képviselve szakértő-szaktanácsadó tevékenységet folytatott Braziliában, egy számukra nagyfontosságú térségfejlesztési projekt előkészítésében. Családja is csatlakozhatott hozzá. A szakmai töltet ellenére az írás könnyed és közvetlen hangvételű. Érzékelteti az idegen környezetben létezés problémáit, amelyek kompromisszumra való készség esetén többnyire kedvezően oldódtak meg ebben az egyenlítő-közeli régióban.

Az itt töltött időszakra a következőképpen emlékezik vissza: „Szerencsésnek mondhatom magamat, hogy kemény munkával, igyekezettel idegen környezetben is eleget tudtam tenni a követelményeknek.”

Braziliából visszatérve az oktatás mellett a kandidátusi fokozat megszerzésére koncentrált. A sikeres védés után tanári címet szerzett, majd megpályázta a Tessedik Sámuel Főiskola főigazgatói státuszát, amit két cikluson át töltött be 2000-2006 között. Ő volt az 1927-ben alapított szarvasi agrároktatási intézmény 18. elsőszámú vezetője. 2008-ban vonult nyugdíjba.

A 70. életévét betöltve így vélekedik: „Ha jól számolom össze, egyéb munkáim mellett több mint negyedszázadot a felsőoktatásban töltöttem és nagyon kedveltem ezt a rendkívül változatos munkát, s a hallgatókkal foglalkozást.”

31. Emlékezés Kachelmann Kurt gazdasági tanárra 1897-1947 (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Emlékezés Kachelmann Kurt gazdasági tanárra (1897-1947) / Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	66 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet tanszéki mérnök, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Pilishegyi József nyugalmazott középiskolai tanár

A technikai előkészítésben részt vett dr. Szitó János

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A sorozat eddig megjelent kötetiben már található írások kiemelkedő szarvasi gazdasági tanárok életútjáról: dr. Szabó János, dr. Vincze Ferenc, Albel Andor, dr. Bukovinszky László. Most a sor folytatásaként Kachelmann Kurt portréját vázolja fel dr. Molitorisz Pál.

A Tessediki iskola működésének ellehetetlenülése után csak 1927-ben indult újra a folyamatos agrároktatás Szarvason a magyar királyi Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézet létrehozásával. Ez az intézmény a kiváló gazdasági tanárok munkájának köszönhetően az ország egyik legrangosabb mezőgazdasági szakiskolájává vált. Minden bizonnyal igényes, sokoldalú és termékeny munkájának is köszönhető, hogy az akkori földművelésügyi miniszter őt nevezte ki az Intézet igazgatójává 1941 októberében. Ötödik igazgatóként a háború miatt csak rövid ideig tölthette be ezt a felelős tisztséget.

Ki volt Kachelmann Kurt? Füzetünkben a következő gondolatokat emelem ki: „A kortársak és kollégák, valamint a mai idősebb mezőgazdászok és tanárok mindenkor elismeréssel nyilatkoztak róla, a neves mezőgazdasági szakemberről. Iskolai oktatásában, publikációiban és ismeretterjesztő előadásában egyaránt eredményesen buzdított az okszerű és belterjes gazdálkodás megvalósítására. Ezzel nemcsak a szarvasi gazdák termelésének és életmódjának megjavításához járult hozzá, hanem az egész magyar mezőgazdaság színvonalának emeléséhez is. Szülővárosában a Városi Könyvtár falán tábla őrzi emlékét.”

32. Szarvasi gazdasági tanárportrék: Dr. Palov József és Molnár Zoltán (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Szarvasi gazdasági tanárportrék: Dr. Palov József és Molnár Zoltán / Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Víz- és Környezetgazdálkodási Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2011.
Terj./Fiz. jell.:	42 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet tanszéki mérnök, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektorálta: Dr. Pilishegyi József nyugalmazott tanár

A technikai előkészítésben részt vett dr. Szitó János

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Dr. Palov József és Molnár Zoltán, valamint Kachelmann Kurt gazdasági tanárok úgymond kortársak voltak. Palov tanár úr egy ideig, de nem egy időben kollegája volt egyiknek is, másiknak is. Egyik sem szarvasi születésű, de életük nagyobbik részét – több mint 50 évet – itt élték le. Nemzedékeket láttak el szakmai tudással, életmódjukkal pedig példát mutattak emberségről, tisztességről. Sokoldalúan tevékenykedtek. Önzetlenül dolgoztak az iskoláért, meg Szarvasért.

Dr. Palov József a tanári pályájáról így vallott: „...meg voltam elégedve a munkámmal, azt csináltam, amihez képzettségem volt, tanítottam kémiát, talajtant, biológiát. ... mindig állva tanítottam. Ha ültem, már nézték, beteg vagyok-e? A kréta mindig a kezemben volt, és irtam a vázlatot a táblára. ... a tanulókbá „belévertem” az anyagot, az óra végén kötelező volt az összefoglalás.”

Molnár Zoltán tanár úr szerényen idézi fel emlékeit: „A Túr folyócska mellett születtem, vonzódtam a vizekhez. Kerestem egy olyan helyet, ahol hasonló körülmények vannak. Így találtam rá Szarvasra, ahol állást hirdettek. Mit tanítottam? Mindent, amit rám bízta, elsősorban földrajzot, természetrajzot, de fizikát és kémiát, még növénytermesztést is ... Gyerekkoromban a madarak érdekeltek, de Szarvason már a növényekkel, a botanikával foglalkoztam behatóbban. Tudományos munkát is végeztem, leírtam Szarvas gyomflóráját. Új, eddig itt ismeretlen növényfajokat, a Békakontyot (*Listera ovata*) és a Kígyónyelvet (*Ophioglossum vulgatum*) leltem fel itt és irtam le a Botanikai Közleményekben (1979). Hogy ezek hogyan kerültek ide, máig nem tisztázott.”

33. Válogatott tudományos diákköri munkák 2011-ben

Détár Levente: *Botanikai vizsgálatok szarvas környéki kunhalmokon.* Konzulensek: Dr. Patay Istvánné főiskolai adjunktus, Sallainé Kapocsi Judit botanikai felügyelő (KMNP Igazgatóság),

Rákóczi Attila: *Egyes nemzeti értékeink sorsa és a kölcsönös megfeleltetés.* Konzulens: Dr. Karácsonyi Péter főiskolai tanár

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2011-ben.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar, Békéscsaba-Szarvas-Gyula: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2012.
Terj./Fiz. jell.:	82 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Csengeri Erzsébet tanszéki mérnök, dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és dr. Köhler Mihály elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A SZERZŐK BEMUTAKOZÁSA

Détár Levente: 1971-ben születtem Szarvason, itt végeztem az általános iskolát is, majd Hódmezővásárhelyen jártam mezőgazdasági szakközépiskolába. A szakközépiskola befejezése után elvégeztem a Kőrösi Csoma Sándor Főiskolán a tanítói szakot, ezután pedig pedagógusként kezdtem dolgozni városunkban. A pedagógusi pályát 3 év után feladtam, visszatértem a mezőgazdasághoz, jelenleg állattenyésztőként dolgozom Szarvason. 2008-ban jelentkeztem a Szent István Egyetem szarvasi karára, ahol 2011 decemberében, természetvédelem és területfejlesztés szakirányú környezetgazdálkodási agrármérnök képesítést szereztem.

A természet védelme fontos volt mindig számomra, mezőgazdászként pedig számos kapcsolódási pontot találhatunk a természet felé. Tudatosan keresem ezeket a kapcsolódási lehetőségeket, mert meggyőződésem, hogy a két terület (természetvédelem és mezőgazdaság) csak szorosan együttműködve tudja elérni, hogy korszerű és gazdaságos termelés mellett a védett értékeink is megmaradjanak. Sajnos ez a szemlélet sokáig háttérbe szorult, a természetet mindenáron le kellett győznünk, így jutottunk el oda, hogy pótolhatatlan értékek tűntek el környezetünkől. Ezt a rossz beidegződést kell most feladnunk, felmérni a rombolás mértékét, majd hosszú munkával megpróbálni helyrehozni a károkat. Dolgozatommal a károk felmérésében szeretnék segíteni.

Rákóczi Attila: 1982. június 15-én születtem Békéscsabán, második fiúgyermekként. Gyerek-, és ifjúkoromat Újkígyóson töltöttem. Középiskolai tanulmányaimat Szarvason végeztem, és itt is tettem érettségi vizsgát 2001-ben. Még abban az évben kezdtem meg felsőfokú tanulmányaimat a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Karán, környezetgazdálkodási agrármérnök szakon. 2005-ben államvizgáztam és tettem le a mérnöki esküt. Rögtön munkába is álltam, és azóta a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, Békés Megyei Kirendeltségén dolgozom helyszíni ellenőri munkakörben. A 2005-ös végzést követő években a munka mellett, szintén az Alma Mater hallgatója voltam, és további képzettségeket szereztem levelező tagozatokon. Még egy alapképzést növénytermesztési mérnökként, és további kettő szakirányú szakképzettséget, környezetvédelmi-, illetve hulladékgazdálkodási szakon. Jelenleg az akkori iskola jogutódjában, a SZIE Gazdasági, Agrár és Egészségügyi Karán, mint vidékfejlesztési agrármérnök mester szakos hallgató vagyok.

Az évek alatt párhuzamosan teológiai és életmód tanulmányokat is folytattam az Adventista Teológiai Főiskolán, ahol 2011-ben szereztem oklevelet. 2008-ban kötöttem házasságot, amelyből egy kislányunk született. Jelenleg Kétegyháza élünk.

34. A szikések javításáról Tessedik születésének 270. évfordulóján

Cím és szerzőségi közlés:	A szikések javításáról Tessedik születésének 270. évfordulóján.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar, Békéscsaba-Szarvas-Gyula: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2012.
Terj./Fiz. jell.:	44 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztő: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Köhler Mihály tanulmányát lektorálta: Dr. Bukovinszky László, nyugalmazott főiskolai tanár

Kiadja: A Szent István Egyetem Víz- és Környezetgazdálkodási Kara, Szarvas és a Tessedik Öreggazdász Egyesület, Szarvas

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

In memoriam Tessedik Sámuel

Tessedik Sámuel (Alberti, 1742. ápr. 20. – Szarvas, 1820. dec. 27.): gazdasági, pedagógiai és ev. egyházi író, ev. lelkész, 1767-től haláláig Szarvason teljesített lelkészi szolgálatot.

Látva a falusi lakosság elmaradottságát, életvitelét, elsősorban a parasztság helyzetének javítására törekedett. 1780-ban parasztfjak képzésére alapított Gyakorlati-gazdasági szorgalmatossági iskolájában gyakorlati munkával kapcsolta össze a belterjes termelési módszerek elsajátítását.

Lelkészi és pedagógiai munkája mellett széles körű tevékenysége kiterjedt az Alföld – elsősorban Szarvas – életének minden területére. Úttörő tevékenységet fejtett ki a korszerű vetésforgó, a szántóföldi takarmánynövények termesztése és az istállózó állattenyésztés elterjesztésében. Kísérleteket folytatott a szikes területek javításával („*meliorációjával*”) kapcsolatban. Elsőként alkalmazta a szolonyec típusú szikések egyik javítási módját, a meszes-márgás talajterítést, ami a köznyelvben *digózásként* vált ismertté. Az ő nyomán egyedül Szarvas határában kb. 20 000 kat. hold szikest javítottak meg.

Meghonosította Magyarországon a lucernát, kezdeményező volt a gyümölcstermesztés, a méhészet, a selyemhernyó-tenyésztés terén, szakemberekkel taníttatta a selyemfonást, a gyapjúfonást és szövést. Tevékenysége kiterjedt az egészségügyi teendőkre, pl. tiszta ivóvíz biztosítása érdekében kutak fúrására, a lakosság táplálkozására, lakásviszonyaira, településrendezésre stb., de az árva- és szegényügyre is.

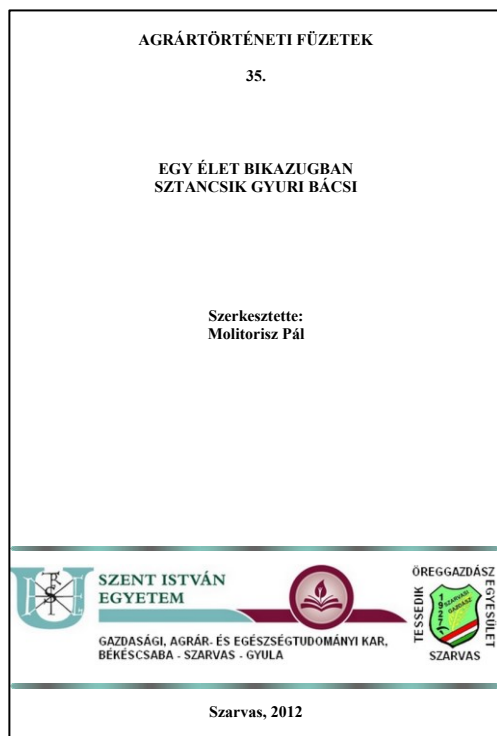
Emlékezetére a Magyar Agrártudományi Egyesület 1961-ben évenként kiosztásra kerülő Tessedik Sámuel-emlékérmét alapított.

A kötet megjelenésével és közreadásával mi is tisztelni kívánunk emléke előtt, születésének 270. évfordulóján.

Az Agrártörténeti füzetek e számában a Szarvason és környékén igen nagyfontosságú művelettel, a talajjavítással foglalkozó munkáiból közlünk egy, már 1804-ben német nyelven közzétett tanulmányát, dr. Palov József fordításában. A második tanulmányban dr. Ferencz Kálmán utóhatás vizsgálatok eredményét közli és értékeli a Tessedik által – a kertjében – végzett szikjavítási kísérleti területeken. E két tanulmány a Tessedik Sámuel Mezőgazdasági Tudományos Napok (Szarvas, 1980. április 9-10.) rendezvényen már ismertetésre került. A harmadik tanulmányban a Tessedik Sámuel nevéhez fűződő általaj terítéses szikjavítás (*digózás*) technológiájának XX. században végbement változását mutatja be a Tisza és Körösök vidékén végzett meliorációs tevékenység tükrében dr. Köhler Mihály.

35. Egy élet Bikazugban / Sztancsik Gyuri bácsi (Szerk.: Molitorisz Pál)

Cím és szerző-ségi közlés:	Egy élet Bikazugban: Sztancsik Gyuri bácsi / az interjúkat kész., a szöveget szerk., gond., a bevezetőket írta Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtudományi Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2012.
Terj./Fiz. jell.:	42, [2] p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztő: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök
Lektor: Dr. Glózik Klára, egyetemi adjunktus
Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.
Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

„A nagy gazdasági világválság idején 1929. január 20-án születtem, Békésszentandrás, egy Furugy-laposi tanyán. Most meg beleöregedtem egy újabb gazdasági válságba.” Ezzel kezdi megosztani velünk élete történéseit Sztancsik György, sokunknak egyszerűen Gyuri bácsi. Földműves családban nevelkedett. Gazdag élete példa értékű generációk számára.

Az általában derűs, unokáira és dédunokáira is nagyon büszke ember arca akkor komorodik el, amikor a bikazugi major és a bikazugi határ jelenlegi állapotáról beszél. – Ide jutottunk. Ezek ellenére, amikor egész életét próbálja summázni, a következőképpen fejt ki gondolatait:

„Nagyon kötődöm Bikazughoz, hatvan évet töltöttem el itt. A kedvemért és nosztalgiából a lányom vett is ott egy lakást, melyet a férjével szépen felújított. A lakás teraszán üldögélve szívesen gondolok vissza a bikazugi évtizedekre, a sok szép emlékre, az itt végzett munkákra, s főleg a sok segítőkész, jó munkatársra. Nekem már az alkonyat felé jár az idő, de nincs munkatársra. Nekem már az alkonyat felé jár az idő, de nincs okom elégedetlennek lenni az életemmel. Amit elértem, a magam erejéből értem el. Mindig sok örömet leltem a családomban és a munkámban, szerencsés embernek tartom magam, derűsen nézek a jövőbe most is.”

36. A tudást meg kell szerezni és tovább kell adni (Marjai Gyula)

Cím és szerző-ségi közlés:	A tudást meg kell szerezni és tovább kell adni / Marjai Gyula.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtudományi Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2013.
Terj./Fiz. jell.:	36 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztő: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök
Lektor: Dr. Bukovinszky László nyugalmazott főiskolai tanár
Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök
A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.
Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A füzet dr. Marjai Gyula életútját mutatja be saját emlékezése alapján. Nagykőrösön született 1930. január 28-án. Az elemi és középiskolát szülővárosában végezte, majd vízépítő-mérnöki diplomát szerzett 1953-ban. Diplomásként az Öntözési és Talajjavítási Kutató Intézet (ÖTKI) tudományos kutatója lett Szarvason. Kutatásának fő területe a felületi öntözés nagyüzemi módozatainak fejlesztése és az eredmények terjesztése a gyakorlatban. Kutatását kiterjesztette az öntözővíz adagolás hatásfokának javítási lehetőségeire is.

Az Öntözési Kutató Intézetben (ÖKI), illetve jogelődjénél dolgozott főállásban 1953-1970 között, majd főállású oktató lett 1970-1976 között a közép-fokú felsőfokúvá fejlődött szarvasi agrár-oktatásban, 1976-tól ismét az ÖKI-ben dolgozott tudományos főmunkatársként, igazgatóhelyettesként, majd igazgatóként 1984-1990 között, és innen ment nyugdíjba. A szarvasi agrár-oktatásban 50 éven át vett részt oktatóként. Éveken át aktív tevékenységet fejtett ki Szarvas közéletében.

Mindezeket részletesen megismerheti a Tisztelt olvasó.

37. Válogatott tudományos diákköri munkák 2012-ben

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2012-ben.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtudományi Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2013.
Terj./Fiz. jell.:	90 p.: ill., részben térk.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Petkov Attila: *Komposztok kémiai vizsgálata.* Konzulense: Dr. Simándi Péter főiskolai tanár

Molnár Mária: *A mozgássérült emberek helyzete gazdasági és társadalmi megközelítésből, avagy a dél-alföldi régió fejlesztésére tett javaslatok.* Konzulensek: Dr. Glózik Klára egyetemi adjunktus és Dr. Egri Zoltán egyetemi adjunktus

A kiadás éve: 2013

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szerzők bemutatkozása

Petkov Attila: 1989-ben születtem, csanyteleki lakos vagyok. Középiskolai tanulmányaimat a csongrádi Bársony István Mezőgazdasági Szakközépiskolában végeztem. Az érettségi megszerzése után Természet- és környezetvédelmi technikus képzést szereztem. Ezt követően a SZIE szarvasi karán folytattam tanulmányaimat környezetgazdálkodási agrármérnöki szakon, hulladékgazdálkodási szakirányon. 2013-ban januárjában kaptam kézhez a végzettségemet igazoló diplomát és a rektori díjról szóló oklevelet.

Azért döntöttem a TDK dolgozat készítése mellett, mert nem szerettem volna egy leíró jellegű szakdolgozatot készíteni és így jobban tudott támogatni dolgozatom elkészítésében a kar, illetve a Tessedik campus. Gyerekkoromban sok időt töltöttem a házunktól néhány száz méterre lévő nyárfaerdőben itt szembesülhettem először a hulladék problémájával, amely akkor még csak esztétikai szempontból zavart. Ma már tudom, hogy emellett számos, más ennél is kedvezőtlenebb hatása van a helytelen hulladékgazdálkodásnak a társadalmat és természeti környezetet nézve. Szerencsére manapság egyre nagyobb hangsúlyt kap a biológiailag bomló hulladékok hasznosítása is. Úgy gondoltam fontos a komposztok érettségének és stabilitásának vizsgálata, mivel ezen jellemzők befolyásolják a hasznosítási értéket, ami kapcsolódik mind a hulladékgazdálkodáshoz mind pedig a mezőgazdasághoz.

Molnár Mária: 1979. január 31-én születtem Szarvason. Középiskolai tanulmányaimat a szarvasi Vajda Péter Gimnázium biológiai tagozatán végeztem el. 2008 óta önkéntesként részt veszek programok szervezésében, mely a mozgáskorlátozott fiatalok kikapcsolódására irányul. 2011-ben a SZIE Gazdasági-, Agrár- és Egészségtudományi Karán, Szarvason kezdtem meg felsőfokú tanulmányaimat, Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök szakon. A Fogyatékkal Élő Hallgatók ügyeit intéző bizottságban képviselem az iskolát.

Fontosnak tartom, hogy vidéken még több esélye legyen azoknak, akik valamilyen sérültséggel élnek születésüktől fogva, vagy baleset következtében. E célból kezdtem meg Tudományos Diákköri Kutatómunkámat, melyhez konzulenseimtől, tanáraitól is sok segítséget kaptam. A kellő tudás, ismeret birtokában megfelelő eredményeket lehet elérni. Ennek folytatásaként, a jövőben szeretnék más területen is szakmailag fejlődni; aminek felhasználásával további lehetőséget teremthetnék a hátránnyal élők továbbképzésére, a munkába való elhelyezkedésükre. Amennyiben ehhez valamennyire hozzájárulhatok, akkor lesz igazán értelme annak a tevékenységnek, amit végzek. Később, ha Isten megsegít, mesterképzésen folytatnám ezt az utat. Együttműködve azokkal, akik pozitív változást hozhatnak nemcsak a mozgáskorlátozottak, hanem az össz társadalom életébe is. Megnyitni azokat a kapukat, amik néhol még zárva vannak. Remélem, hogy minél többen fogják támogatni ezen ügy megvalósítását.

38. Szeniczey Vilma Tessedik Sámuelről (Szerk.: Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Szeniczey Vilma Tessedik Sámuelről / szerk., a szöveget gond., az előszót és a kieg. jegyzeteket írta Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtudományi Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2013.
Terj./Fiz. jell.:	46, [2] p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szító János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Bukovinszky László nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

2012-ben, a jubileumi Tessedik év kapcsán tisztelettel hajtottuk meg fejünket nagysága előtt. A füzetnek ez a száma tulajdonképpen Szeniczey Vilma (1895-1976) által már 1918-ban publikált írás Tessedikről, amely tömör tudományos igényességgel íródott csaknem száz évvel Tessedik halála után. A tanulmány eredeti címe: Tessedik Sámuel közgazdasági törekvései s a szarvasi gyakorlati gazdasági iskola.

A sorozatunkban most dr. Molitorisz Pál szerkesztésében tesszük közzé a füzetet Szeniczey Vilma Tessedik Sámuelről címmel.

Szeniczey Vilma tanulmányát szöveghűen, változatlanul tettük közzé, mindössze a helyesírás mai szabályaira figyelemmel végeztünk javításokat. A kiegészítő jegyzetek – melyek megkülönböztethetők a szerző jegyzeteitől –, valamint a latin és a németnyelvű szövegrészek magyarnyelvű fordításai a szélesebb olvasóközönség számára is közelebb hozzák, jobban érthetővé teszik Szeniczey tanulmányát. A Ruzicskay György szarvasi festőművész Tessedik Sámuel élete c. rajzművéből beillesztett képek pedig hűen illusztrálják, és színesítik a füzetet.

39. A rizstermesztés kezdetei Szarvason: Litauszky István Pályája (Szerk.: Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	A rizstermesztés kezdetei Szarvason: Litauszky István pályája / írta és szerk. Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtudományi Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2013.
Terj./Fiz. jell.:	54, [2] p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szító János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Gombos Béla főiskolai docens

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A Föld népességének élelmezése szempontjából jelentős haszonnövény a rizs (*Oryza sativa L.*), amely a Kárpát-medence klimatikus adottságai közepette csak korlátozott sikerrel termeszthető gazdaságosan.

A rizstermesztés hazai terjedésének kezdeteiről és a 20. század második negyedétől kezdődött dinamikus növekedéséről kapunk ízelítőt a tanulmány I. részében. A sikerekhez hozzájárultak a Békés megyei, ezen belül a Szarvas környéki kezdeményezések, különösen a „rizses” Litauszky család: „A szarvasi határ déli, II. külkerületében, Kákán, e víznyomásos, szikesedésre hajló területen volt a Litauszky család mintegy 50 kat. holdas birtoka, melyet további 150 kat. hold bérlettel egészítettek ki. Négy fiútestvér: György (Fügedy), János, Pál és István apai közreműködés mellett kezdett először kisebb, majd egyre növekvő területen rizst termeszteni.”

A tanulmány II. részében részletes képet kapunk a „rizses Litauszkyakkal” távoli rokonságot tartó Litauszky István hányatott sorsáról és szakmai eredményeiről. Bebizonyította, hogy Debrecentől mintegy 100 km-el északabbra (Szomotorban) is lehet sikeresen rizst termelni. Sokoldalú személyiség volt, nemcsak a rizstermesztést terjesztette el kora Csehszlovákiájában, de délszaki növényeket is honosított. Mária leánya írásában így vall apjáról:

„Rendkívül színes egyéniség volt. A két világháború átélése, a sorscsapások, újakezdések ellenére egész életében romantikus maradt. Kezdetben festőművésznak készült, képezte is magát egy magánműteremben. Szarvason műkedvelő színelőadásokat szervezett, rendezett. Daljátékokat, népszínműveket, operetteket és rövid prózai műveket adtak elő. Kitűnő társra talált Gázsó György zenetanárban, aki az előadások karmestere volt. Sok sikerben volt része, az előadások színvonalasak voltak, többször meg kellett ismételni őket.

Kezdeményezte a Tessedik szobor felállítását, a műkedvelő előadások bevételét felajánlotta e célra. A szobor felállítására 1942-ben került sor.”

40. A szőlőnemesítő dr. Csizmazia Darab József élete és munkássága (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	A szőlőnemesítő dr. Csizmazia Darab József élete és munkássága / írta és szerk. Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2014.
Terj./Fiz. jell.:	92, [2] p.: ill., részben színes; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszki Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Bukovinszky László nyugalmazott főiskolai tanár

Kiadja: A Szent István Egyetem Víz- és Környezetgazdálkodási Kara, Szarvas és a Tessedik Öreggazdász Egyesület, Szarvas

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

E számunkban dr. Csizmazia Darab József (1918. július 15. – 2013. szeptember 6.) szőlőnemesítő életútját mutatjuk be, aki 1938-ban szerzett képesített gazda oklevelet a szarvasi m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetben, s édesapja képviselőjében 2013. június 20-án fia átvehette Szarvason ünnepélyes körülmények között a Platina díszoklevelet. Büszkéek vagyunk rá, hogy a már világszerte elterjedt szőlőfajták nemesítője Szarvason kapott alapokat.

1948-tól 1980-ig a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetben dolgozott. Betegségekkel szemben ellenálló, minőségi bort adó, rezisztens magyar szőlőfajták nemesítése volt a feladata, amelyek minimális vegyszeres kezelést igényelnek, ezért környezetkímélő módon és olcsóbban termesztethők. Évtizednél hosszabb idő után jutott el az első reményteljes hibridig, amelynek még a kísérleti termesztésben bizonyítania kellett – ehhez Zala megyében kapott területet.

Ad astra per asperas! Tövises az út a csillagokig. Az idézett szállóige az ő munkásságára is igaz. Húsz évbe telt, míg az első hibridjét, a Zalagyöngyét üzemi termesztésre alkalmas fajtaként elismerték.

Bejelentett szőlőfajtáinak száma összesen 39 (Alettától a Zalagyöngyéig), ebből napjainkban államilag elismert 14 fajta.

Kemény, következetes munkája a szőlő- és borkultúra színvonalának fejlesztése területén számos elismerést kapott. Neve felkerült az anyagi jutalommal nem járó Magyar Örökség-díjasok listájára, amit láthatatlan becsületrendnek is szoktak nevezni. – *Sic Itur ad Astra!*

41. Válogatott tudományos diákköri munkák 2013-ban

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2013-ban.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd.-, Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2014.
Terj./Fiz. jell.:	76 p.: ill., részben térk.; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Bocskai András: *Belsőégésű motorok környezetvédelmi vonatkozásainak elemző vizsgálata.* Konzulens: Dr. Mészáros Miklós főiskolai docens

Werb Ágnes: *Városverseny, városi versenyképesség kelet-közép-európában és tágabb környezetében.* Konzulens: Dr. Egri Zoltán egyetemi adjunktus

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Felelős kiadó: Dr. Puskás János dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szerzők bemutatkozása

Bocskai András: 1991-ben születtem Székesfehérváron. Kisiskolás korom óta érdeklődök a természet, természetvédelem és a gépjárművek iránt. Középiskolai tanulmányaimat egy környezetvédelmi szakközépiskolában végeztem, ezért nem is lehetett kérdés, hogy milyen szakterületen szeretnék tovább tanulni.

A Szent István Egyetem által indított Környezetgazdálkodási agrármérnök szakon folytattam tanulmányaimat, melyet 2013 decemberében fejeztem be. Jelenleg szintén ezen az egyetemen végzem mesterképzésemet.

TDK dolgozatom témaválasztásánál könnyű dolgom volt, mivel régóta foglalkoztatott a belsőégésű motorokkal hajtott gépjárművek és a környezet kölcsönhatása. A dolgozat megírása során, úgy gondolom, hogy sikerült átfogó képet kapni a hazai közlekedésben résztvevő személygépjárművek károsanyag kibocsátásáról, és olyan megállapításokat megfogalmazni, amelyek sokak számára új és hasznos információkkal szolgálnak.

Werb Ágnes: 1987-ben születtem Gyomaendrődön. Középiskolai tanulmányaimat a gyomaendrődi Kner Imre Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban végeztem. Legfőképp a közgazdaságtan és a mezőgazdaság érdekelt, ezért az agrárkereskedelmi menedzser-asszisztens képzést követően jelentkeztem a SZIE Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Karára Szarvasra, ahol gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök szakon végeztem. 2014. február 1-én vettem át a diplomámat kiváló minősítéssel.

A karon folytatott tanulmányaim során mélyebb ismeretekre tettem szert a közgazdaságtudomány és a regionális tudományok területén, amely megfelelt érdeklődési körömnek, ezért is döntöttem Tudományos Diákköri Dolgozat készítése mellett, továbbá több lehetőséget láttam benne, mint a szakdolgozat esetében. Kutatómunkám a kelet-közép-európai térségre koncentrált legfőképp, amelyet fontosnak tartok, hiszen Magyarország is e térség részét képezi. Hazánkban is találkozunk nagyvárosaink esetében néhány kivétellel nagy lemaradással a versenyképesség tekintetében nyugati környezetünkhöz viszonyítva, ezért esett a választásom e témára.

42. A tanyak múltja, jelene és jövője a szarvasi járásban. (Szerk.: Gyulavári András)

Cím és szerzőségi közlés:	A tanyak múltja, jelene és jövője a szarvasi járásban / szerk. Gyulavári András.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE GAÉK: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2014.
Terj./Fiz. jell.:	36 p.: ill., részben színes, részben térk.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Molitorisz Pál nyugalmazott városi vezető ügyész, helytörténész

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor megbízott dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

E sorozat 27. számaként jelent meg 2011-ben Molitorisz Pál írása *A szarvasi tanyavilág* címmel. A kötet bevezetőjében olvashatók a szerző következő gondolatai: „A ragyogó, meszelt falú tanyákkal, istállókkal, górékkal, fasorokkal, zöldellő kertekkel, sárgálló széna- és szalmakazlakkal tarkított, megkapó hangulatú szarvasi határ kietlen, néma agrársivatagga változott. A jellegzetes kultúrát képviselő népessége eltűnt. A hosszú évek után a szarvasi határban járó ember könnyen zavarba jöhet, mert a látóhatár ugyan szabad, de az egyes dűlőutak, mezsgyék, csatornák is eltűntek, beszántották őket.”

Valójában hogy is néz ki manapság a Szarvasi Járás tanyavilága? Ahhoz, hogy kielégítő válaszokat lehessen adni, számos kérdést kellett feltenni a jelenre vonatkozóan, és a válaszokat összegezve meghatározni a szükséges és lehetséges helyi tennivalókat. Erről szól ez a füzet.

43. Emlékezés Csabai Kálmán gazdasági tanárra 1878 – 1945 (Molitorisz Pál)

Cím és szerzőségi közlés:	Emlékezés Csabai Kálmán gazdasági tanárra (1878-1945) / írta és szerk. Molitorisz Pál.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE GAEK: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2014.
Terj./Fiz. jell.:	70 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Bukovinszky László nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor megbízott dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Az Agrártörténeti füzetek sorozatban már jelent meg írás a szarvasi agrároktatás jeles tanáiról. A megjelenés sorrendje azonban sem időrendi, sem fontossági sorrendet nem jelent, mert a sikeres találat az alapvetően meglévő írói szándék mellett a korabeli adatok szerencsével párosuló elérhetőségének a függvénye. A kutakodás most sikeresnek bizonyult.

Ez a füzet Csabai Kálmán (1878-1945) életútját mutatja be, aki a nagy múltú szarvasi m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézet első kinevezett igazgatója volt. E tisztséget 1928-1935 között töltötte be, majd 1936-ban, főigazgatói kinevezése után nyugállományba vonult. Iskolaszervező és irányító képességével, a kiváló tanári kar közreműködésével beteljesítette a rábízott oktatási intézmény, valamint a tangazdaság felszerelését. Már a tanév végére elkészítette a Tanintézet fegyelmi és rendtartási szabályzatát. Hamarosan követte ezt a képesítő vizsga szabályzata, melyet 1930-ban hagytak jóvá, és alkalmaztak az első képesítő vizsgázóknál. Az Intézmény alapos kiépítése és magas szakmai színvonalon történő működtetése hamarosan látványos eredményeket hozott, amelyekkel különböző fórumokon számos kitüntetést és díjat nyert.

A Csabai Kálmán által vezetett tantestület kiemelkedő kutató és ismeretterjesztő munkájáért a Földművelésügyi Minisztérium 1935-ben a Tanintézet nevét kiegészíthette a Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás kitüntető címmel. Ezzel egy időben főigazgatói kinevezést is kapott.

A tanintézet történetének leírásában erről az időszakról a következőképpen fogalmaz:

„A szervezési feladatokat az igazgatóság csakis úgy volt képes megoldani, hogy az intézet mindenkor tanári testülete és tisztviselői az igazgató elgondolásait, törekvéseit a kötelességeken messze túlmenő szorgalommal segítették elő, amiért mindnyájuknak őszinte nagyrabecsüléssel és köszönettel tartozom.”

44. Válogatott tudományos diákköri munkák 2014-ben

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2014-ben.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2015.
Terj./Fiz. jell.:	76 p.: ill., részben térk.; 20 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Szabó Csaba: *Kelet-Közép Európa térszerkezeti változásai 2000 és 2009 között.* Konzulens: Dr. Egri Zoltán adjunktus

Bobály Anna: *Turizmus szerepe a vidékfejlesztésben fejlesztési lehetőségek a Szécsényi térségben.* Konzulens: Dr. Glózik Klára adjunktus és dr. Egri Zoltán adjunktus

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szerzők bemutatkozása

Szabó Csaba: 1992. július 20.-án Szegeden születtem, Orosházán élek. Az orosházi Táncsics Mihály Gimnáziumban érettségiztem 2011-ben, majd felvételt nyertem a Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár és Egészségtudományi karára, Szarvasra, ahol gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök Bsc. szakon és ezen belül regionális és vidékfejlesztés szakirányra jártam. 2014 decemberében végeztem jeles minősítéssel. 2015 januárjában felvételt nyertem a Szent István Egyetem Gazdasági és Társadalomtudományi Karára, vidékfejlesztési agrármérnök mesterképzésre, Szarvasra.

A TDK-n való részvételem oka, hogy a dolgozat elkészítése során nemcsak a kutatómunka érdekelt, hanem a TDK-ban rejlő lehetőségek miatt a továbbtanulásra is ösztönzött. Témaválasztásomat indokolja, hogy egyrészt a Kárpát-medencében élünk, másrészt ennek a területnek a gazdasági és társadalmi szerkezete folyamatos változá-

son ment át, és ez folytatódik az elkövetkezendő időszakban is. Az elemzés elvégzése során feltárultak az országok közötti, határvidékeken lévő területi kapcsolatok.

Bobály Anna: 1990-ben születtem Balassagyarmaton. Középiskolai tanulmányaimat a balassagyarmati Szent-Györgyi Albert Gimnázium és Szakközépiskola német nyelvi előkészítő osztályában folytattam. Mivel leginkább a turizmus és a területfejlesztés érdekel, ezért elsőként Budapesten elvégeztem egy idegenforgalmi-szakmenedzser képzést, majd ezt követően jelentkeztem a SZIE Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Karára Szarvasra, ahol gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök alapszakon, vendéglátás-turizmus szakiránnyal végeztem.

A Tudományos Diákköri Konferencia lehetőséget jelentett számomra, hogy tovább mélyítsem ismereteimet. Kutatómunkám során a turizmus és a területfejlesztés kapcsolatát vizsgáltam egy vidéki járásra vetítve. Úgy gondolom ugyanis, hogy a turizmus egyre nagyobb szerepet tölt be egy térség fejlődésében. Dolgozatommal a 2015. évi OTDK-ra is neveztem.

45. Hartyányi László kutató mérnök és tanár 1911 – 1978. (Dr. Buzás Istvánné Hartyányi Marietta)

Cím és szerzőségi közlés:	Hartyányi László kutató mérnök és tanár (1911-1978) / Buzás Istvánné Hartyányi Marietta.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2015.
Terj./Fiz. jell.:	56 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök és Montvajszi Márk egyetemi tanársegéd

Lektor: Dr. Bukovinszky László nyugalmazott főiskolai tanár

Kiadja: Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar, Békéscsaba-Szarvas-Gyula és a Tessedik Öreggazdász Egyesület, Szarvas

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor dékán és Gyulavári András elnök

A füzetek megjelenését támogatja a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szarvasi agrár-oktatás jeles tanáiról szóló füzetek újabb kötetét ajánljuk az olvasónak. A füzet Hartyányi László (1911-1978) életútját mutatja be, aki kemény munkával, szorgalommal szerzett kulturmérnöki diplomát, majd szakmai tapasztalatait hasznosította az Öntözési és Talajjavítási Kutató Intézet munkatársaként, később az ÖTKI jogutód intézetében igazgatóhelyettesként.

„Az 1950-es évek közepén, a Gödöllőn működött Agrár Egyetem Agronómiai Kara öntözéses szakon, majd öntözési tagozaton képezte az intenzíven fejlesztett öntözéses gazdálkodáshoz értő, irányító és végrehajtó szakembereket. A több éven fenntartott kurzusok elméleti és gyakorlati oktatásához számos ÖTKI kutatót és a Tessedik Sámuel Középfokú Mezőgazdasági Technikum tanárát meghívták, illetve a Bikazugi Tangazdaság eszköztára az öntözési gyakorlatok kiszolgálója volt abban az időben. E kurzusokhoz kapcsolódó kultúrtechnikai, mérnöki alapismeretek tanára Hartyányi László volt. Oktatott a Tessedik Sámuel Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban, ahol a Kultúrtechnikai Tanszék vezetője is volt.”

„Nagyjelentőségű alkotása volt a Szarvas közelében lévő kondorosvölgyi kísérleti belvízöblözet létrehozása (kutató öblözet névelése – sic!) 1955-ben, a mérések és vizsgálatok megszervezése. Az adatok feldolgozása és értékelése nyomán írt tanulmányai a hazai belvíz-hidrologiai kutatás úttörő eredményei. Kutatási munkájának eredményeit a gyakorlat számára is használható formában tette közzé, mellyel széleskörű szakmai érdeklődést váltott ki, ezzel elősegítette a hazai és külföldi szakmai szervezetekkel való kapcsolatok kiépítését.”

Az írás hiteles forrásokra épül, hiszen a szerző dr. Buzás Istvánné sz. Hartyányi Marietta. A közvetlen hangvétel így érthető és megengedhető. Nem fanyalgó, még a sors okozta fájdalmak visszacsengése is mértéktartó és nagyon emberi.

46. vitéz szentistvánbaksai Sebő Ernő emlékére 1914 – 2000 (Szerk.: Szitó János)

Cím és szerzőségi közlés:	Vitéz szentistvánbaksai Sebő Ernő emlékére (1914-2000) / szerk. Szitó János; [a bevezetőt írta Rédvayné Sebő Enikő].
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2015.
Terj./Fiz. jell.:	52 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztő: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektor: Dr. Molitorisz Pál nyugalmazott városi vezető ügyész, helytörténész

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor dékán és Gyulavári András elnök

A füzet Rédvayné v. Sebő Enikő nagylelkű támogatásával jelent meg

A sorozat támogatója a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A sorozatban már jelentek meg a szarvasi agrároktatás tanárai életútját bemutató füzetek. Vannak füzeink a Szarvasról indult, és agráréletpályát bejáró szarvasi gazdaságokról is, de nagyon hiányoznak olyan írások, amelyek szarvasi-gazdász indítással más területre terelődve tisztességgel végigjárt életutat mutatnak be. Ez a füzet ebbe a kategóriába tartozik.

Vitéz szentistvánbaksai Sebő Ernő (1914 – 2000) Alsódobszán született.

1937-ben a szarvasi m. kir. Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézetben szerzett képesített gazda oklevelet, még abban az évben házasságot kötött Honti Ida okleveles tanítónővel Szarvason, majd 1938 őszén bevonult a Magyar Királyi Honvédség VII. hadtestének gyalogos alakulatába. Kassán töltötte le hivatalos szolgálati idejét. A II. világháború kezdetén a szerencsi gyalogezredhez kapott behívót, ezzel indult hosszú háborús kálváriája. 1945. március 31-én Szentgotthárdnál orosz fogságba esett. Az orosz fogságból hazatérve családját 1947 júliusában láthatta viszont. 1949-ben minden birtokát elkobozta a kommunista rendszer, feleségét kulákként a szegedi Csillag börtönbe hurcolták. 1956-ban sok keserűség után két fiával és feleségével együtt elmenekült Magyarországról, leánya a Szarvason lakó nagyanyjához költözve alakította saját sorsát.

1957-től Kanadában élt haláláig, de hű maradt hazájához és a szarvasi iskolához. Élete alkonyán egy békéscsabai interjúban így fogalmazott: „Nekem egy hazám van: Magyarország. – Ott csak lakom.” A szarvasi gazdasági tanintézet és a jogutód intézmények iránti tisztelete jeléül több maradó emléket adományozott az iskolának.

47. Dr. Kovács Gábor 1925 – 2007 (Dr. Reszkető Péter)

Cím és szerzőségi közlés:	Dr. Kovács Gábor, 1925-2007 / Reszkető Péter.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd., Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2015.
Terj./Fiz. jell.:	28 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Sorozatszerkesztő: Dr. Szitó János ny. vízépítő mérnök

Lektor: Dr. Pilishegyi József nyugalmazott főiskolai tanár

Felelős kiadó: Dr. Bíró Tibor dékán és Gyulavári András elnök

A sorozat támogatója a Szarvasi Agrár Zrt.

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Szarvas város földrajzi térségében a tudományos kutatás és oktatás, valamint a gyakorlati gazdálkodás egységére való törekvés meghatározó egyénisége volt dr. Kovács Gábor (1925 – 2007) a Mezőgazdaság Tudományok Doktora, akinek sokrétű munkáját számba venni nem egyszerű feladat. Számos szakmai sikert könyvelhet el a kutatási területén. A ma is használatos agrotechnikai eljárások, a különösen fontos gazdasági értékű új növényfajták köztermesztésben való alkalmazása, maradó értékei agrárkultúránknak. Az Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézet, valamint a szarvasi agrároktatási intézmény egyszemélyű igazgatósága idején nem csak tárgyi létesítmények gyarapodása történt, hanem évekre szólóan az oktatás magasabb színvonalon történő ellátásának tárgyi alapját is lerakták. Iskolateremtő munkája fontos mérföldkő a szarvasi agrárszakoktatás fejlődésének útján, amelynek „0” pontját Tessedik Sámuel rögzítette. Igen fontos szereplője volt a Szarvas környéki állami gazdaságok és az Arborétum integrációja megvalósításának. Mindezek mellett aktív közéleti és politikai szereplő volt, de még kedvenc hobbijának, a vadászatnak is hódolt.

„Kemény volt önmagával és persze munkatársaival is. Ez gyakran vezetett konfliktushoz életében.” – olvashatjuk az előszóban.

Hogyan tudott a lehetőségekkel élni, a kihívásokkal szembe nézni, olykor a keletkezett konfliktusokból elvisselhető veszteséggel kijönni és mégis talpon maradni? E kérdésekre teljes választ nem, inkább csak betekintést kap a Tisztelt olvasó.

48. Válogatott tudományos diákköri munkák 2015-ben

Cím és szerzőségi közlés:	Válogatott tudományos diákköri munkák 2015-ben.
Megjelenés:	Szarvas: SZIE Gazd.-, Agrár- és Egészségtud. Kar: Tessedik Öreggazdász Egyes., 2016.
Terj./Fiz. jell.:	102 p.: ill.; 21 cm
Sorozat:	Agrártörténeti füzetek

Skorka Péter Csaba: *Phylazonit és vetésidő hatása kukorica hibridek agronómiai tulajdonságaira.* Konzulensek: Ollai Ignác tanszéki mérnök és Vajda Péter ügyvezető ig. /Agrova Kft./

Frankó Pál: *A turisztikai teljesítmény területi összefüggései Magyarországon.* Konzulens: Dr. Egri Zoltán egyetemi adjunktus

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízepítő mérnök és Dr. Gombos Béla főiskolai docens

Felelős kiadó: Dr. Futó Zoltán mb. dékán és Gyulavári András elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A szerzők bemutatkozása

Skorka Péter Csaba: 1994. november 15-én születtem Békéscsabán, Kondoroson élek. Az orosházi Tisza Kálmán Közoktatási Intézménybe jártam mezőgazdaság ágazatra, ott is érettségiztem 2013-ban. Ebben az évben felvételt nyertem a Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Karára Szarvasra, ahol mezőgazdasági mérnök alapszakon kezdtem el a tanulmányaimat. Jelenleg a harmadik egyetemi évem végénél tartok, de már ez volt a második Tudományod Diákköri Konferenciái előadásom.

Először 2014-ben mutattam be kutatásom eredményeit. Mivel célom az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára való kvalifikáció volt, így tovább folytattam a kísérletezést. 2015-ben kiegészítve az előző éves anyagomat, részt vettem újra a helyi konferencián, ahol 1. helyezést értem el.

Tudományos munkámat megalapozták az eddigi ismereteim és érdeklődésem a mezőgazdaság és legfőképpen a kukorica termesztése iránt. A továbbiakban is szándékomban áll folytatni a kísérletezést otthoni gazdaságunkban, majd a diploma megléte után növényorvosi mesterképzésre szeretnék jelentkezni bővítve azt a tudást, amit eddig megszereztem.

Frankó Pál (1967). szarvasi születésű vagyok. Családom révén megismertem a mezőgazdasági tevékenységekkel. Munkám egy időre elszólt a mezőgazdaságtól, ám a kert és a Szarvas Mótyói szőlőkben lévő nagyszülői kis földterület mindig is jelen volt az életemben, és a térségben szerveződő falusi turizmusba elsőként történő belépéssel a mezőgazdasággal való kapcsolatomban még erősebbé vált.

A 2000-es évek eleje óta a falusi turizmussal és a hozzá szervesen kapcsolódó kisléptékű mezőgazdasággal is foglalkozom. Vállalkozói tevékenységem és a falusi turizmussal való kapcsolatomban szervesen kiegészítik egymást jelenleg is. Az idő múltával egyre világosabbá vált, hogy a vidéki élet elválaszthatatlan része a természettel való szerves kapcsolat. Ez a kapcsolat kiterjed nem csupán a mezőgazdasági tevékenységekre, hanem minden, a vidéki térben végzett gazdasági tevékenységre is. A vidéki térben tevékenykedő és élő lakosság szerepe kiemelkedően fontos hazánk számára. Az elvándorlást pedig csak akkor lehet megállítani, ha a vidék által nyújtott holisztikus élményeken túl megfelelő jövedelem és életminőség is biztosított.

Vidékfejlesztési agrármérnök MSc. tanulmányaimat ennek a gondolatnak mentén kezdetem el. A Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségének alelnökeként kollégáim számára is hasznosítani tudom megszerzett tudásomat.

49. Földtulajdon és földhasználat a 21. sz. elején Szarvason és környékén (Gyulavári András)

A kiadás éve: 2016

Sorozatszerkesztők: Dr. Szitó János ny. vízepítő mérnök és Dr. Gombos Béla főiskolai docens

Lektor: Dr. Molitorisz Pál nyugalmazott városi ügyész, helytörténész

Kiadja: Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar, Békéscsaba-Szarvas-Gyula és a Tessedik Öreggazdász Egyesület, Szarvas

Felelős kiadó: Dr. Futó Zoltán mb. dékán és Gyulavári András elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

A Kárpát-medencében hont fogláló magyarok országáról a kortárs krónikások több figyelemreméltó feljegyzést készítettek. Ezek között megtalálható *Freisingi Ottó* cisztercita szerzetes (1114-1158) osztrák születésű német püspök és krónikás, aki nem túlságosan kedvelte a magyarokat, mégis így írt az akkor uralkodó II. Géza király országáról:

„Ez a tartomány, amelyet a régiek Pannóniának neveztek, mivelhogy köröskörül erdőségek, hegyek... környékezik... Erdőkben fölötté gazdag, telve mindenféle vadakkal. Felületének szépsége éppoly bájos, mint ami-

lyen dús földjének termékenysége, úgy, hogy mintegy Isten paradicsomának, avagy pompás Egyiptomnak, – boldog Arabiának lehetne nevezni azt.”

Ez a megállapítás a mai, a Trianon utáni Magyarország területére is elfogadható, hiszen a KSH adatai szerint Magyarország területének jelentős hányada termőterület, az ország területének 79,7%-a. A lakosság számára vetítve nálunk több mint kétszer annyi termőföld jut ezer főre, mint az EU-15-ök átlagában. Az adatok alapján túlzás nélkül állítható, hogy egyik legfontosabb természeti kincsünk a termőföld, amely a saját népesség ellátásán túl jelentős mezőgazdasági exportra is képessé teszi hazánkat. Ezért is nagyon fontos a termőföld mennyiségi és minőségi védelme, a fenntartható agrárpolitika országos, de lokális értelemben is.

Gyulavári András szerkesztésében betekintést kapunk a birtok-politika történeti változásáról, amit a mindenkori politikai rendszer határoz meg. Képet kapunk arról is, hogy a politikai rendszerek hogyan oldották meg a korábbi földreformokat, és a rendszer-váltó III. Köztársaság 1989 után hogyan vitte végbe kiemelt sürgősséggel annak végrehajtását a földhivatalok erőltetett ütemű előkészítő és kivitelező munkája nyomán, és milyen lett a birtokstruktúra a 21. század első évtizedében Szarvason és környékén.

50. A gyepnemesítő Dr. Gruber Ferenc életútja (1905 – 1971) /Írta és szerk.: Molitorisz Pál/

A kiadás éve: 2017

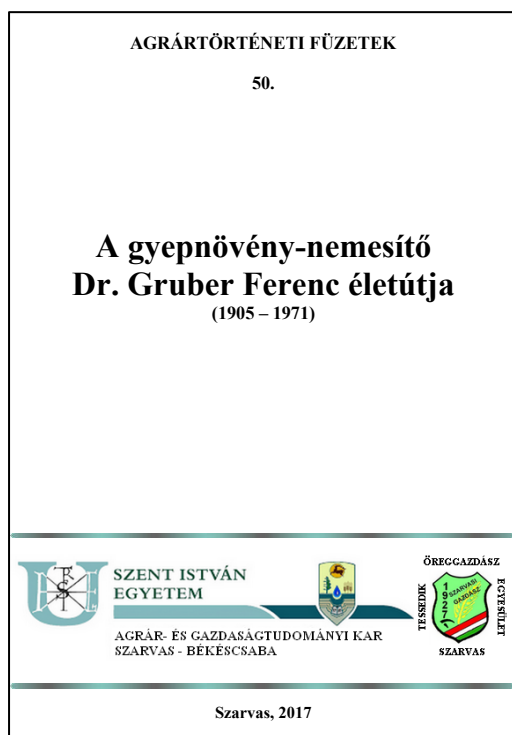
Sorozatszerkesztők: Dr. Szító János ny. vízépítő mérnök és Dr. Gombos Béla főiskolai docens

Lektor: Dr. Posgay Elemér és dr. Janowszky János

Kiadja: Szent István Egyetem Agrár és Egészségtudományi Kar, Szarvas-Békéscsaba és a Tessedik Öreggazdász Egyesület, Szarvas

Felelős kiadó: Dr. Futó Zoltán mb. dékán és Gyulavári András elnök

Nyomtatta a Digitális Kalamáris Szarvason. Felelős vezető: Tatai László

Tisztelt Olvasó!

Most az Agrártörténeti füzetek sorozat jubileumi, 50. számát juttattuk el Önhöz. A sorozat küldetését egy Vörösmarty Mihálytól vett idézetnél pontosabban aligha lehetne megfogalmazni: „A múltat tiszteld a jelenben és tartsd a jövőnek!”

Dr. Molitorisz Pál valamennyi ismert forrásra kiterjedő adatgyűjtése és az adatok szakszerű feldolgozása pótolhatatlan értékeket mentett meg az enyészettől számunkra és így tovább adható a jövő nemzedékek számára.

Ízelítőül a szerző bevezető soraiból idézünk:

„Szarvas város nemcsak a mezőgazdasági szakoktatás jelentős, tessediki hagyományokkal rendelkező bázisa, hanem – elsősorban a XX. század második felében – a mezőgazdasági kutatás fontos központja is volt. Az oktatás és a kutatás szerezésen kiegészítette egymást, a kutató intézetek tudós munkatársai fontos szerepet vállaltak az agrárszakoktatásban is.

Az Agrártörténeti füzetek egyik fontos célkitűzése, hogy a szarvasi agrárszakoktatás neves tanárainak emléket állítson életrajzuk, pályafutásuk, munkásságuk ismertetésével. Gyakran a feledéstől mentjük meg a példás tanáregyeniségek távolodó emlékét. A gazdasági tanárok bemutatása mellett figyelmet fordítottunk azokra is, akik elsődlegesen tudományos kutatók voltak, de óraadó tanárként, vagy nyugalomba vonulásuk után jelentős szerepet vállaltak az oktatásban is.

Marjai Gyula, Kovács Gábor és Hartyányi László tudományos kutatók után ezúttal az Öntözési Kutató Intézet kimagasló eredményeket elérő növénynemesítőt, Gruber Ferenc pályáját mutatjuk be, aki a '60-as években előadója volt a Felsőfokú Mezőgazdasági Szaktechnikumnak is.

...
Pályájának utolsó, közel 17 éves, legtermékenyebb szakaszát töltötte városunkban, az Öntözési Kutató Intézet jogelődjeiben. Az Intézet egyik nagyformátumú, eredményes kutatója volt, tanár, növénynemesítő, szakíró. Életét és pályafutását munkája határozta meg, melynek mindent alárendelt. Neve ma is egyet jelent a gyepnemesítéssel, a gyepgazdálkodással, melynek nemzetközileg elismert szaktekintélye volt.”